

*Левкулич Вікторія, к.е.н., доц.,
завідувачка кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Петраш Ольга, студентка 2 курсу
за скороченим терміном навчання
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Цифрові технології за останні десятиліття стали рушійною силою, що кардинально змінила бізнес-середовище, перетворивши його на невіддільно еволюціонуючий засіб економічного розвитку. Фінансові системи, які становлять основу економічного ладу, не залишилися осторонь цієї цифрової революції. Впровадження інноваційних цифрових рішень у фінансовій сфері започаткувало нові етапи розвитку економіки, прискоривши та оптимізувавши процеси фінансового управління й звітності.

Сфера бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування, яка є одним з ключових інструментів забезпечення фінансової стабільності, також зазнає суттєвих трансформацій під впливом цифровізації. Цифрові технології перестали бути лише інструментами обробки фінансових даних, ставши справжніми каталізаторами змін у способах збирання, систематизації та

аналізу фінансової інформації. Постійна трансформація системи бухгалтерського обліку та аудиту на основі впровадження новітніх цифрових рішень, автоматизації та штучного інтелекту сприяє підвищенню ефективності та точності фінансової звітності, даючи змогу бухгалтерам та аудиторам зосередитися на аналітичних завданнях, а не рутинних операціях, сприяючи прийняттю більш обґрунтованих рішень для забезпечення фінансової стійкості підприємств та організацій.

Незважаючи на численні переваги, які надає цифровізація, фахівці у сфері бухгалтерського обліку та аудиту зіштовхуються з низкою нових викликів, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій у їхню професійну діяльність.

Цифрові інструменти дають змогу автоматизувати значну частину рутинних операцій бухгалтерського обліку, зменшуючи тим самим ймовірність виникнення помилок та прискорюючи процес опрацювання фінансових даних. Одним із прикладів є використання хмарних сховищ для зберігання та обробки облікової інформації, що забезпечує бухгалтерам оперативний доступ до потрібних відомостей незалежно від їхнього місцезнаходження чи пристрою, з якого здійснюється з'єднання.

Аудитори в своїй практиці дедалі більше користуються можливостями штучного інтелекту. Алгоритми машинного навчання здатні опрацьовувати величезні обсяги фінансових даних, виявляючи приховані закономірності, ризики та аномалії, які можуть залишитися поза увагою аудитора через природні обмеження людських аналітичних здібностей. Завдяки цьому застосування штучного інтелекту дозволяє суттєво розширити охоплення та деталізацію аудиторського процесу, підвищуючи його якість та релевантність.

Проте застосування штучного інтелекту в аудиті також пов'язане з певними викликами, такими як необхідність навчання та налаштування систем ШІ,

забезпечення безпеки та конфіденційності даних, а також необхідність розвитку нових навичок у аудиторів для ефективної взаємодії з технологіями ІІІ.

Однією з найбільш перспективних та найбільш досліджуваних інноваційних технологій, якій пророкують здійснити прорив та трансформувати процеси обліку і аудиту, підвищуючи їх продуктивність, безпеку та прозорість є блокчейн технологія.

«Блокчейн – багатофункціональна і багаторівнева інформаційна технологія, призначена для надійного обліку різних активів; децентралізована прозора книга із записами транзакцій – база даних, оновлювана учасниками, контрольована усіма та не у власності ні у нікого» [1, с. 1].

Провідні бухгалтерські організації, а саме Інститут дипломованих бухгалтерів Англії та Уельсу (ICAEW), Асоціація дипломованих сертифікованих бухгалтерів (ACCA), Інститут дипломованих фахівців з управлінського обліку (CIMA), Інститут дипломованих фахівців з державних фінансів та бухгалтерського обліку (CIPFA) та Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC), публікують на своїх веб-сайтах звіти, що стосуються технології блокчейну. Чотири найбільші міжнародні аудиторські компанії, які належать до так званої «Великої четвірки» (Big Four), Deloitte, Ernst & Young, KPMG, PricewaterhouseCoopers, очолюють ініціативи з впровадження блокчейну у свій бізнес для задоволення зростаючого попиту клієнтів на блокчейн-транзакції. Так, Deloitte створила свій підрозділ Rubix, завданням якого було впровадження блокчейну, та запустила готовий до використання блокчейн-продукт, компанія Ernst & Young представила платформу блокчейн-аналітики для підтримки аудиторських команд у зіставленні даних; PwC випустила програмне забезпечення для аудиту криптовалют та оновила свій інструмент Halo для проведення аудиту, а KPMG співпрацює з Guardtime, Microsoft, R3 та Tomia для створення блокчейн-орієнтованих послуг [3, с. 4].

Технологія блокчейн може безпечно зберігати бухгалтерські дані, зокрема, щодо кредиторської та дебіторської заборгованості, здатна підвищити ефективність обліку транзакцій та вирішити поточні виклики у сфері бухгалтерського обліку, спростити операції, скоротити час проведення транзакцій та ризики контрагентів, мінімізувати шахрайство та підвищити ефективність управління капіталом.

Отже, цифрова трансформація сфери бухгалтерського обліку та аудиту є невідворотним процесом, який відкриває нові можливості для підвищення ефективності, точності та прозорості фінансової звітності. Впровадження інноваційних цифрових рішень, зокрема технології блокчейн, дозволяє автоматизувати рутинні операції, забезпечити надійне зберігання та обробку даних, а також розширити аналітичні можливості завдяки застосуванню штучного інтелекту. Водночас, цифровізація ставить перед бухгалтерами та аудиторами нові виклики, пов'язані з необхідністю адаптації до нових технологій, забезпеченням кібербезпеки та конфіденційності даних, а також розвитком нових навичок та компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Swan M. Blockchain: Blueprint for a New Economy. Sebastopol: O'Reilly Media, 2015. 129 p.
2. Perdana A., Wang T. Digital Transformation in Accounting and Auditing. Navigating Technological Advances for the Future. Switzerland: Palgrave Macmillan Cham, (2024). DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-46209-2>
3. Han H., Shiwakoti Radha K., Robin J., Mordi Ch., Botchie D. Accounting and auditing with blockchain technology and artificial Intelligence: A literature review. *International Journal of Accounting Information Systems*. V. 48, (2023). ISSN 1467-0895. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2022.100598>
4. Ярошук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 3-4. С. 28-44. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.028>